

Informe jurídic emès a petició de la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública en relació amb la reclamació contra la denegació per part d'una Universitat d'una sol·licitud presentada per un progenitor a tenir accés a les qualificacions acadèmiques del seu fill.

La Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública (GAIP) demana a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades (APDCAT) que emeti un informe sobre la reclamació presentada en relació amb la denegació per part d'una Universitat d'una sol·licitud presentada d'un progenitor per tenir accés a les qualificacions acadèmiques del seu fill major d'edat.

Analitzada la sol·licitud, que s'acompanya d'una còpia de l'expedient de la reclamació presentada, d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica, s'informa del següent:

Antecedents

1. En data 23 de juliol de 2019, es presenta un escrit davant una Universitat (endavant, l'entitat) en el qual un progenitor sol·licita les qualificacions acadèmiques del curs 2018/2019 del seu fill major d'edat, així com se'l comunicui els exàmens als quals no s'hauria presentat.

El progenitor fa constar a la sol·licitud la situació de dependència econòmica del fill, segons es desprèn de la sentència de divorci, a la qual es disposa la satisfacció a favor seu d'una pensió d'aliments i contribució a les despeses acadèmiques, entre altres. Manifesta l'interès legítim en conèixer la dita informació amb l'objectiu de comprovar l'aprofitament de la formació i poder valorar la interposició d'una demanda de modificació de mesures.

2. En data 12 de juny de 2020, l'entitat comunica per escrit la denegació de la sol·licitud d'accés argumentant que, en atenció al criteri institucional de denegar la sol·licitud d'accés a dades personals dels estudiants per part dels progenitors si aquells així no ho han autoritzat, el fill els ha comunicat la seva negativa a atorgar-li aquesta informació.

3. En data 13 de juliol de 2020, el progenitor presenta, a través de representant legal, un escrit de reclamació davant l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) en el qual manifesta que l'entitat ha vulnerat el dret d'accés en no atorgar-li la informació sol·licitada, reiterant l'interès legítim en conèixer la informació acadèmica amb l'objectiu de valorar la possibilitat d'interposar demanda de modificació de mesures, i en considerar que la mera negativa manifestada pel seu fill, sense al·legar cap altra circumstància, és insuficient per fer prevaldre els seus drets. En conseqüència, sol·licita que es comunicui a l'entitat *"que no ha tratado correctamente los datos académicos de mi hijo y en consecuencia tras valorarlos me entregue las notas académicas de mi hijo"*.

4. En data 22 de juliol de 2020, l'AEPD comunica al progenitor que, en virtut de la documentació aportada, l'autoritat de control competent per conèixer de les qüestions plantejades és l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, a la qual remet el seu escrit.

5. En data 30 de setembre de 2020, aquesta Autoritat resol la inadmissió de la reclamació de tutela i el seu trasllat a la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública, en considerar que no s'exerceix el dret d'accés regulat a la normativa de protecció de dades, sinó el dret d'accés a la informació pública de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (LTC), atès que no es pretén accedir a informació sobre les seves dades personals sinó a informació relativa al seu fill, sense que consti que actua com el seu representant legal o voluntari.

6. En data 8 d'octubre de 2020, el progenitor presenta davant la GAIP el formulari de reclamació, en el qual manifesta que compleix els requisits d'accés, ja que *"el meu representat 1) té interès legítim, donat que el seu fill és econòmicament dependent, li abona una pensió d'aliments i contribueix al 60% de despeses universitàries 2) necessitat d'accés, doncs és l'única manera que tinc de conèixer si el meu fill està aprofitant els cursos universitaris i 3) L'interès legítim existent preval davant els drets i llibertats del meu fill, estudiant"*.

Acompanya amb la reclamació l'escrit de sol·licitud d'accés davant l'entitat, la denegació de la seva petició, la reclamació formulada davant l'AEPD, les sentències de divorci contenciós i d'apel·lació, així com l'informe jurídic en què fonamenta la seva petició.

7. En data 21 d'octubre de 2020, la GAIP adreça una sol·licitud d'informe a aquesta Autoritat, d'acord amb el que preveu l'article 42.8 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, en que manifesta que també s'ha informat a la persona afectada per la reclamació, sense que a la data d'emissió d'aquest informe s'hagin rebut al·legacions.

Fonaments Jurídics

I

De conformitat amb l'article 1 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, l'APDCAT és l'organisme independent que té per objecte garantir, en l'àmbit de les competències de la Generalitat, els drets a la protecció de dades personals i d'accés a la informació que hi està vinculada.

L'article 42.8 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, que regula la reclamació contra les resolucions en matèria d'accés a la informació pública, estableix que si la denegació s'ha fonamentat en la protecció de dades personals, la Comissió n'ha de emanar informe a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, el qual ha de ser emès en el termini de quinze dies.

Per això, aquest informe s'emet exclusivament pel que fa a la valoració de la incidència que l'accés sol·licitat pot tenir respecte de la informació personal de les persones afectades, entesa com qualsevol informació sobre una persona física identificada o identificable, directament o indirectament, en particular mitjançant un identificador, com per exemple un nom, un número d'identificació, dades de localització, un identificador en línia o un o diversos elements propis de

la identitat física, fisiològica, genètica, psíquica, econòmica, cultural o social d'aquesta persona (art. 4.1 del Reglament 2016/679, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades, en endavant RGPD).

Per tant, queda fora de l'objecte d'aquest informe qualsevol altre límit o aspecte que no afecti les dades personals que constin en la informació sol·licitada.

El termini transcorregut per a l'emissió d'aquest informe pot comportar una ampliació del termini per resoldre la reclamació, si així ho acorda la GAIP i es notifica a totes les parts abans que conclogui el termini per resoldre.

En conseqüència, el present informe s'emet en base a les esmentades previsions de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

D'acord amb l'article 17.2 de la Llei 32/2010, aquest informe es publicarà al web de l'Autoritat un cop notificat a les persones interessades, amb l'anonimització prèvia de les dades personals.

II

La normativa de protecció de dades, d'acord amb el que estableixen els articles 2.1 i 4.1) de l'RGPD, s'aplica als tractaments que es duguin a terme sobre qualsevol informació *“sobre una persona física identificada o identificable («el interesado»); se considerará persona física identificable toda persona cuya identidad pueda determinarse, directa o indirectamente, en particular mediante un identificador, como por ejemplo un nombre, un número de identificación, datos de localización, un identificador en línea o uno o varios elementos propios de la identidad física, fisiológica, genética, psíquica, económica, cultural o social de dicha persona”*.

L'article 4.2) de l'RGPD considera *“«tratamiento»: cualquier operación o conjunto de operaciones realizadas sobre datos personales o conjuntos de datos personales, ya sea por procedimientos automatizados o no, como la recogida, registro, organización, estructuración, conservación, adaptación o modificación, extracción, consulta, utilización, comunicación por transmisión, difusión o cualquier otra forma de habilitación de acceso, cotejo o interconexión, limitación, supresión o destrucción”*.

D'acord amb el que preveu l'article 5.1.a), qualsevol tractament de dades personals ha de ser lícit i, en aquest sentit, l'RGPD estableix la necessitat de concórrer en alguna de les bases jurídiques de l'article 6.1, entre les quals l'apartat c) preveu el supòsit que el tractament *“es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento”*.

Per la seva part, l'article 86 de l'RGPD disposa que *“los datos personales de documentos oficiales en posesión de alguna autoridad pública o u organismo público o una entidad privada para la realización de una misión en interés público podrán ser comunicados por dicha autoridad, organismo o entidad de conformidad con el Derecho de la Unión o de los Estados miembros que*

se les aplique a fin de conciliar el acceso del público a documentos oficiales con el derecho a la protección de los datos personales en virtud del presente Reglamento”.

La regulació i garantia de l'accés públic a documents oficials en possessió de les autoritats públiques o organisme públic es regula al nostre ordenament jurídic a la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (en endavant, LTC), la qual reconeix a les persones el dret d'accés a la informació pública, entenent-se com a tal *“la informació elaborada per l'Administració i la que aquesta té en el seu poder com a conseqüència de la seva activitat o de l'exercici de les seves funcions, inclosa la que li subministren els altres subjectes obligats d'acord amb el que estableix aquesta llei”* (article 2.b) i 18 LTC). En termes similars es pronuncia la Llei estatal 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (en endavant, LT), en els seus articles 12 (dret d'accés a la informació pública) i 13 (informació pública).

En el cas que ens ocupa, atesa la documentació a la qual pretén accedir el progenitor, relativa a informació acadèmica del fill major d'edat, sense constar la seva representació legal o voluntària, es pot concloure que aquesta informació ha de ser considerada com a pública als efectes de l'article 2.b de l'LTC i sotmesa al dret d'accés (article 18 LTC) en ser documentació que està en possessió de l'entitat a conseqüència de la seva activitat de docència. Cal fer avinent, però, que aquest dret d'accés no és absolut i pot ser denegat o restringit per les causes expressament establertes a les lleis, com és el cas dels límits dels articles 23 i 24 de l'LTC pel que fa a les dades personals.

III

L'accés a la informació relativa a les qualificacions acadèmiques del fill major d'edat s'ha d'analitzar des del punt de vista de l'article 24 de l'LTC, en descartar que sigui d'aplicació l'article 23 de l'LTC, ja que entre la informació sol·licitada no sembla que hi consti informació relativa a la ideologia, afiliació sindical, la religió, les creences, l'origen racial, la salut, la vida sexual o respecte a la comissió d'infraccions penals o administratives.

L'article 24 de l'LTC preveu el següent:

“1. S'ha de donar accés a la informació pública si es tracta d'informació directament relacionada amb l'organització, el funcionament o l'activitat pública de l'Administració que contingui dades personals merament identificatives llevat que, excepcionalment, en el cas concret hagi de prevaler la protecció de dades personals o altres drets constitucionalment protegits.

2. Si es tracta d'altra informació que conté dades personals no incloses a l'article 23, es pot donar accés a la informació, amb la prèvia ponderació raonada de l'interès públic en la divulgació i els drets de les persones afectades. Per a dur a terme aquesta ponderació s'ha de tenir en compte, entre altres, les circumstàncies següents:

a) El temps transcorregut.

b) La finalitat de l'accés, especialment si té una finalitat històrica, estadística o científica, i les garanties que s'ofereixin.

c) El fet que es tracti de dades relatives a menors d'edat.

d) *El fet que pugui afectar la seguretat de les persones.*

[...].”

Prenent en consideració el que preveu l'apartat 2 del citat article, i respecte als interessos del progenitor, cal fer avinent que l'exercici del dret d'accés a la informació pública no es condiona al fet que concorri un interès personal, així com no resta subjecte a motivació o invocació de cap norma, d'acord amb el que preveu l'article 18.2 de l'LTC. No obstant això, conèixer la motivació de la sol·licitud d'accés pot ser un element rellevant a tenir en compte. En aquest sentit els articles 24.2 de l'LTC i 15.3 de l'LT preveuen que s'ha de tenir en compte en la ponderació, entre altres, la finalitat o justificació que hagi expressat el sol·licitant.

A partir de la documentació que consta a l'expedient, es dedueix que el progenitor pretendria accedir a les qualificacions acadèmiques del curs 2018/2019 del seu fill, major d'edat, amb la finalitat *“de poder valorar la necesidad de planear una demanda judicial de modificación de la pensión de alimentos”*. Sota aquest pretext al·lega, per una banda, la necessitat d'accés en ser l'única manera de conèixer el grau d'aprofitament dels estudis i valorar si existeix base suficient per plantejar la dita demanda i, per altra banda, la seva legitimació en ostentar el fill la condició de dependència econòmica, ser beneficiari de la pensió d'aliments i sufragar-li les despeses acadèmiques, segons la sentència de divorci i posterior recurs d'apel·lació, aportades amb la seva sol·licitud.

La Llei 25/2010, de 29 de juliol, del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (CCC), a partir dels articles 233-1 i següents, regula la pensió d'aliments com una de les mesures reguladores del divorci, segons cada cas, en el sentit d'establir la distribució del deure d'aliments a favor dels fills o la fixació d'aliments per als fills majors d'edat o emancipats sense recursos econòmics propis i convisquin amb algun dels progenitors. Aquestes mesures, però, poden ser modificades posteriorment si les circumstàncies concurrents en el moment de convenir-se o dictar-se hagin variat substancialment (art. 233-7 CCC).

A tals efectes, l'article 237-1 CCC preveu que els aliments, a més de tot l'indispensable pel manteniment, habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada, també seran *“les despeses per a la formació si aquesta és menor i per a la continuació de la formació, un cop assolida la majoria d'edat, si no l'ha acabada abans per una causa que no li és imputable, sempre que mantingui un rendiment regular. [...]”*. En termes similars es pronuncia l'article 142 del Codi Civil (*“[...] Los alimentos comprenden también la educación e instrucción del alimentista mientras sea menor de edad y aun después cuando no haya terminado su formación por causa que no le sea imputable. [...]”*).

En relació amb l'obligatorietat en la prestació dels aliments, el Tribunal Suprem hauria manifestat, a través de la sentència núm. 635/2016, de 26 d'octubre, que *“Los alimentos a los hijos no se extinguen por la mayoría de edad, sino que la obligación se extiende hasta que los hijos alcancen la suficiencia económica, siempre y cuando la necesidad no haya sido creada por la conducta del propio hijo”*.

El progenitor desitja accedir a les qualificacions acadèmiques obtingudes pel seu fill, major d'edat, del curs 2018/2019, per tal de verificar si les circumstàncies a través les quals es varen establir les mesures reguladores del divorci, en particular el sufragi de les despeses de la formació, han

variat substancialment a causa imputable al seu fill -el desaprofitement de la formació- i, si escau, valorar la interposició de demanda de modificació de mesures. En aquest sentit, cal considerar que el progenitor acota la seva pretensió d'accés a les dades pertinents per poder valorar, i en el seu cas aportar per tal de provar, el grau d'aprofitement acadèmic del seu fill i, si escau, fer valer els seus drets davant l'autoritat judicial. És a dir, la possibilitat de verificar el rendiment del fill beneficiari dels aliments constitueix un interès legítim que pot justificar haver de disposar de la informació sol·licitada.

Cal fer avinent que la pretensió de la modificació de les mesures reguladores del divorci, establertes per sentència i posterior recurs d'apel·lació que consten a l'expedient, s'hauria de vehicular processalment d'acord amb el que preveu la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil (LEC), la qual preveu a partir dels articles 748 i següents, que la dita pretensió s'haurà de resoldre d'acord els fets que hagin estat objecte de debat i estiguin provats.

Respecte a la prova, l'article 265 de la LEC preveu que qualsevol demanda, o resposta, ha d'anar acompanyada necessàriament dels documents en què es fonamenti el dret a la tutela judicial que es pretengui, així com els mitjans i instruments de prova necessaris si en aquests es fonamenten les pretensions de la tutela formulada. En aquest sentit, l'article 269.1 de la LEC disposa que quan *"[...] amb la demanda, la contestació o, si s'escau, a l'audiència prèvia al judici, no es presenti algun dels documents, mitjans, instruments, dictàmens i informes que, segons els preceptes d'aquesta Llei, s'han d'aportar en aquells moments, o no es designa el lloc en què estigui el document, si no se'n disposa, la part ja no pot presentar el document posteriorment, ni sol·licitar que s'adjunti a les actuacions [...]"* llevat que, a grans trets, siguin de data posterior i no s'hagin pogut confeccionar ni obtenir abans d'aquests moments processals (270.1.1 LEC), justificar no haver tingut coneixement abans de la seva existència (270.1.2 LEC) o no hagi sigut possible obtenir abans els documents, mitjans o instruments, per causes que no li siguin imputables (270.1.3 LEC).

Així doncs, es pot afirmar que la denegació de l'accés a la informació sol·licitada podria obstaculitzar el seu dret a la tutela efectiva, regulat a l'article 24.1 de la Constitució espanyola, en la mesura que el progenitor no pot conèixer si el fill manté el rendiment regular acadèmic sobre el qual es fonamenta l'article 237-1 CCC, per una banda, o en no poder disposar de l'element probatori que requereix la normativa processal per a l'admissió d'una demanda de modificació de mesures, per l'altra banda.

Si bé, respecte a aquesta darrera qüestió, l'article 269.1 de la LEC permet d'igual forma al progenitor interposar una demanda sense adjuntar els mitjans de prova, però designant la seva localització perquè sigui admesa i integrada a l'expedient judicial, en aquest context, obliga a la persona sol·licitant a haver d'iniciar un procediment judicial sense disposar de l'evidència necessària sobre el rendiment del seu fill, fa que es puguin veure perjudicats els seus interessos en la mesura que aquest hauria d'exercitar una acció, i possiblement assumir unes despeses, especialment pel que fa a la representació i assistència legal, sense poder avaluar adequadament el fonament de la seva pretensió.

Pel que fa la intrusió que el lliurament d'aquesta informació pot suposar pel dret a la protecció de dades del fill, l'accés pretès pel progenitor implica la comunicació de les seves dades acadèmiques. Ara bé, cal tenir en compte que malgrat la seva majoria d'edat, el fet de ser beneficiari d'un dret d'aliments establert per una sentència judicial però sotmès a la condició del

seu rendiment acadèmic, justifica que aquesta informació es pugui lliurar al seu progenitor obligat al pagament, mentre duri aquesta obligació.

Atès tot l'exposat, si bé consta a l'expedient que el fill hauria manifestat l'oposició a donar accés al progenitor a les seves dades acadèmiques, i tenint en compte les circumstàncies de la sol·licitud, la seva finalitat, i l'acotament o minimització de les dades a les quals pretendria accedir el progenitor, es considera que l'accés a les qualificacions acadèmiques del fill, pel que fa al curs 2018/2019, no comporta un perjudici greu als drets d'aquell, especialment pel que fa a la protecció de les seves dades personals, atesa la condició de dependència econòmica respecte als seus progenitors, la qual pot ser graduada segons les circumstàncies personals del fill major d'edat i, per tant, entenent que preval el dret a la tutela judicial efectiva del progenitor amb la finalitat de poder fer valer la seva pretensió de modificació de mesures davant les autoritats judicials, si així ho estima pertinent.

Conclusió

La normativa de protecció de dades no impediria l'accés del progenitor a les dades acadèmiques del seu fill, major d'edat i econòmicament dependent, referents al curs 2018/2019, als efectes d'acreditar el seu rendiment, en haver de prevaler el dret a la tutela judicial efectiva.

Barcelona, 2 de novembre de 2020